

Het spook van de herstructurering

In het program-akkoord van Amsterdam staat dat het bestuur van de stad tegen privatisering van gemeentelijke diensten is. Maar tussen wil en daad staan wetten en praktische bezwaren. En de 'wetten', in de vorm van bezuinigingen, worden door Den Haag aangegeven; de praktische bezwaren stuiten op de rapporten van onderzoeksburos met dure namen die de hoofdstad van het land het liefst willen vergelijken met een dorp op de Veluwe. Tenminste ... als het erom gaat Amsterdam te doordringen van het feit dat er eigenlijk te veel gemeente-ambtenaren in dienst zijn.

Arthur Rietveld, gediplomeerd straatmaker in gemeentedienst, actief kaderlid van de AbvaKabo, vrijgesteld voor werk in de medezeggenschapskommissie van Openbare Werken, heeft daar een mening over. "Door de bezuinigingen van de laatste jaren is het totale werkpakket van Openbare Werken al met miljoenen guldens ingekrompen. De gevolgen daarvan zijn zichtbaar. Niet alleen voor de ambtenaren, ook voor de burgers. Kijk maar eens hoe de amsterdamse straten erbij liggen, het is soms één grote puinbak; kijk naar de parken waar op het onderhoud bezuinigd is. Ook bij riolering en waterbouw is dat 't geval."

Hij vertelt dat bij de afdeling Wegen met partikuliere aannemers gewerkt wordt. "Een of ander onderzoeksburo heeft uitgerekend dat de gemeentelijke straatmakers veel duurder zijn. Maar dan wordt effe vergeten dat bij de meters die wij straten ook de zogeheten overheadkosten worden opgeteld, dat wil zeggen dat bijvoorbeeld de exploitatie van het Wibauthuis om maar eens iets te noemen, ook bij ons metertje komt. Trouwens, de gemeentelijke akkountantsdienst heeft het ook onderzocht en heeft moeten toegeven dat de gemeentelijke straatmaker beslist niet duurder is."

Hete adem

Toch vreest Arthur Rietveld dat in de komende jaren het personeelsbestand van Openbare Werken verder ingekrompen zal worden. "Wat dat betreft voelen we de hele adem van de deelraden al in onze nek."

De stenen worden duur betaald

Deze amsterdamse straatmaker vertelt dat in 1990 alle zestien deelraden geïnstalleerd zullen zijn. "En die deelraden zullen een werkaanbod toegewezen krijgen dat gebaseerd is op de normen van het onderzoeksburo. Dat betekent een minimumaanbod aan werk, want dat onderzoek is gebaseerd op de situatie in kleine gemeenten of dorpen. Voor het stadsbestuur geldt het argument dat een dorp iets anders is dan een stad, helemaal niet. Dat zegt gewoon, straks zal Amsterdam bestaan uit zestien dorpen. Heb je het ooit zo zout gevreten? Ik zal je een voorbeeld geven. Het is toch logies dat een brug in laat me zeggen Breukelen, die drie keer in de week omhoog moet voor scheepvaartverkeer, wel ander onderhoud nodig heeft dan bijvoorbeeld de Wiegbrug in de stad, die tien keer per dag opengaat. En zo is het met alles. Ze hebben precies berekend hoeveel mensen het gemeentelijk park in Driebergen Zeist bezoeken. Nou, da's toch niet te vergelijken met ons Vondelpark? En op die normen is onze werkbelasting afgesteld. Er deugt geen ene moer van."

Autonoom zonder centen

De deelraden zullen autonoom mogen 'regeren'. Arthur Rietveld: "Ja, dat wil zeggen dat ze de door Den Haag opgelegde bezuinigingen netjes mogen doorvoeren. Dan krijg je het volgende. In een buurt als de amsterdamse Pijp, waar de vergrijzing enorm is, daar moet dan de deelraad beslissen hoe ze het geld uit gaat geven. Wordt in zo'n buurt dan beslist om de straten te maken? Natuurlijk niet. Je kan een gulden toch

maar één keer uitgeven? En helemaal als je weinig guldens tot je beschikking hebt, moet je prioriteiten stellen. Laat die straten dus maar rotten. Dat betekent dat de 2.600 mensen die nu bij Openbare Werken zitten, in sommige stads gedeelten niet meer nodig zijn. Gemeente-ambtenaren worden overtollig. Goed, daar is wat op gevonden. Die zogenaamde 'overtolligen' kunnen dan gaan werken in het Centraal Aannemersbedrijf.

Dat bedrijf zal dan afhankelijk zijn van het werkaanbod in de deelraden. Maar dat gemeentelijk Centraal Aannemersbedrijf moet dan ook concurrerend gaan werken ten opzichte van de partikuliere aannemers. En dat betekent dus concreet dat ik me als gemeentelijk straatmaker als een wolf moet gaan opstellen tegenover m'n kollega in het partikuliere bedrijf. Nog afgezien van de vraag of er wel werk loskomt via die deelraden."

Pleken

Voor pieken in het werk werd al gebruik gemaakt van partikuliere wegebouwers. Maar door het tekort aan geld is het totale budget voor wegonderhoud drasties ingekrompen. Arthur Rietveld: "Nu zeggen èn B & W én Directie Wegen: "We moeten de pijn daarvan op een fifty-fifty basis verdelen." Nou, da's gek. Je zou toch denken dat een gemeentebestuur eerst denkt aan de eigen mensen, de ambtenaren in dienst van die gemeente. Kijk, wij gemeente-ambtenaren willen niet meer werk ten koste van anderen, maar we vinden ook dat het gemeentelijke werk niet mag lijden onder het uitbestede werk."

Wat achter die redenering van de bazen zit? Arthur Rietveld haalt z'n schouders op, herinnert aan de bouw van de Stopera. "Het gemeentelijk bouwbuero had een offerte gemaakt, maar partikuliere architecten en aannemers kregen het werk. Ze zouden goedkoper zijn. En nou blijkt dat de bouw van de Stopera honderd miljoen gulden duurder is uitgevallen. Als je het mij vraagt, had die gemeentelijke dienst het veel goedkoper kunnen bouwen, maar die dienst ligt nou wel op apegapen. Nou, als dat ook de plannen zijn voor Openbare Werken, kunnen ze

hun buik vast nat maken. De amsterdamsche straatmakers laten zich niet uitroken door een politiek van bezuinigingen die in den Haag bedacht wordt en die door het bestuur van de stad zo gehoorzaam wordt uitgevoerd.”

Akties

Tegen de geschetste ontwikkelingen wordt in Amsterdam al maanden lang actie gevoerd. Aan een aantal eisen is inmiddels gevolg gegeven. Arthur Rietveld hierover: "Bijvoorbeeld de toekomstige bezetting van 'Uitvoering Wegen' blijft tot 1990 bemand met de door ons geëiste 480 man. Verder is er van onze kant ook een onderzoek gestart naar de levensvatbaarheid van het Centraal Aannemersbedrijf. Door de gevoerde akties is de nieuwe funktiewaardering, die betekende dat het uitvoerend personeel minder zou gaan verdienen, tot 1990 uitgesteld. Verloren hebben we helaas de knokpartij om de opleiding van de leerlingen in eigen hand te houden. Daarover heeft het gemeentebestuur afgelopen april negatief beslist. Je merkt wel, je moet voortdurend waakzaam blijven.”

Hennie Zwart